

Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
PRIIT PIKAMÄE
της 7ης Δεκεμβρίου 2023¹

Υπόθεση C-680/22 P

**DD
κατά**

Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRA)

«Αίτηση αναιρέσεως – Υπαλληλική υπόθεση – Πειθαρχικό καθεστώς – Παύση –
Κίνηση διοικητικής έρευνας – Αρχή αποδείξεως – Άρθρο 86, παράγραφος 2, του Κανονισμού
Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων της Ευρωπαϊκής Ένωσης –
Αντικειμενική αμεροληψία του διενεργούντος την έρευνα – Έννοια της “λογοκλοπής” –
Προσφυγή ακυρώσεως και αγωγή αποζημιώσεως»

I. Εισαγωγή

1. Με την αίτηση αναιρέσεως, ο αναιρεσείων ζητεί την αναίρεση της απόφασης του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 7ης Σεπτεμβρίου 2022, DD κατά FRA (T-470/20, στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, EU:T:2022:511), με την οποία το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή-αγωγή του με αίτημα, αφενός, την ακύρωση της απόφασης του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: FRA), της 12ης Νοεμβρίου 2019, με την οποία του επιβλήθηκε η πειθαρχική ποινή της παύσης (στο εξής: απόφαση περί παύσης) και της απόφασης της 15ης Απριλίου 2020 με την οποία απορρίφθηκε η διοικητική ένσταση που υπέβαλε κατά της απόφασης περί παύσης και, αφετέρου, την αποκατάσταση της υλικής ζημίας και την καταβολή χρηματικής ικανοποίησης για την ηθική βλάβη που ισχυρίζεται ότι υπέστη.

2. Η υπό κρίση αίτηση αναιρέσεως, η οποία εμπίπτει στο δίκαιο δημόσιας διοίκησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, περιλαμβάνει οκτώ λόγους αναιρέσεως με τους οποίους ο αναιρεσείων προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι υπέπεσε σε πολλαπλή πλάνη περί το δίκαιο. Κατόπιν αιτήματος του Δικαστηρίου, οι παρούσες προτάσεις θα επικεντρωθούν στον τέταρτο λόγο αναιρέσεως, με τον οποίο ο αναιρεσείων επικρίνει, κατ’ ουσίαν, την ανάλυση του Γενικού Δικαστηρίου όσον αφορά τη νομιμότητα της κίνησης διοικητικής έρευνας στο πλαίσιο πειθαρχικής διαδικασίας. Συγκεκριμένα, ο αναιρεσείων υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη εκτίμησης της προϋπόθεσης που αφορά την αναγκαιότητα η διοίκηση να διαθέτει αρχή αποδείξεως προκειμένου να κινήσει την εν λόγω έρευνα.

¹ Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

3. Η υπό κρίση υπόθεση παρέχει στο Δικαστήριο τη δυνατότητα να αποφανθεί επί των απαιτήσεων που πρέπει να πληρούνται όσον αφορά το επίπεδο απόδειξης που δικαιολογεί την κίνηση τέτοιας διοικητικής έρευνας. Ομοίως, το Δικαστήριο θα πρέπει να αποφανθεί επί του βαθμού ακρίβειας με τον οποίο η διοίκηση πρέπει να προσδιορίζει τις παραβάσεις των υποχρεώσεων που απορρέουν από τον Κανονισμό Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: ΚΥΚ) τις οποίες προσάπτει στον ενδιαφερόμενο υπάλληλο και επί του αν η διοίκηση οφείλει να επισημαίνει τις συγκεκριμένες διατάξεις του ΚΥΚ, όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της διαφοράς, τις οποίες ο ενδιαφερόμενος υπάλληλος φέρεται ότι παρέβη. Τοιουτοτρόπως, το Δικαστήριο θα αναπτύξει τη νομολογία του σχετικά με τις διαδικαστικές εγγυήσεις οι οποίες κατοχυρώνονται στο πλαίσιο του πειθαρχικού καθεστώτος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

II. Το νομικό πλαίσιο

Ο Κανονισμός Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

4. Το άρθρο 11, πρώτο εδάφιο, του ΚΥΚ ορίζει τα εξής:

«Ο υπάλληλος οφείλει να ασκεί τα καθήκοντά του και να ρυθμίζει τη συμπεριφορά του λαμβάνοντας αποκλειστικά υπόψη του τα συμφέροντα της Ένωσης. Δεν ζητεί ή δέχεται οδηγίες από κυβέρνηση, αρχή, οργάνωση ή πρόσωπο ξένο προς το όργανο στο οποίο ανήκει. Εκτελεί τις εργασίες που του ανατίθενται κατά τρόπο αντικειμενικό και αμερόληπτο, τηρώντας το καθήκον πίστωσης που υπέχει έναντι της Ένωσης.»

5. Το άρθρο 12 του ΚΥΚ προβλέπει τα ακόλουθα:

«Ο υπάλληλος απέχει από κάθε πράξη ή συμπεριφορά που μπορούν να θίξουν την αξιοπρέπεια του λειτουργήματός του.»

6. Κατά το άρθρο 21 του ΚΥΚ:

«Ο υπάλληλος, ανεξάρτητα από τη θέση του στην ιεραρχία, έχει την υποχρέωση να επικουρεί και να συμβουλεύει τους ανωτέρους του. Είναι υπεύθυνος για την εκτέλεση των καθηκόντων που του έχουν ανατεθεί.

Ο υπάλληλος ο επιφορτισμένος με τη λειτουργία μιας υπηρεσίας είναι υπεύθυνος έναντι των προϊσταμένων του για την εξουσία η οποία του έχει παρασχεθεί και για την εκτέλεση των διαταγών που δίδει. Η προσωπική ευθύνη των υφισταμένων του δεν τον απαλλάσσει από τις ευθύνες που τον βαρύνουν.»

7. Το άρθρο 86 του ΚΥΚ, το οποίο περιλαμβάνεται στον επιγραφόμενο «Πειθαρχικό καθεστώς» τίτλο VI, προβλέπει τα εξής:

«1. Κάθε παράλειψη των υποχρεώσεων που έχει αναλάβει υπάλληλος ή τέως υπάλληλος δυνάμει του παρόντος κανονισμού η οποία γίνεται εκουσίως ή εξ αμελείας, αποτελεί λόγο πειθαρχικής κυρώσεως.

2. Όταν η αρμόδια για τους διορισμούς αρχή [στο εξής: ΑΔΑ] ή η [Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης, στο εξής: OLAF] λαμβάνουν γνώση αποδεικτικών στοιχείων για

παράλειψη υποχρεώσεων κατά την έννοια της παραγράφου 1, μπορούν να κινούν διαδικασία διοικητικής έρευνας με σκοπό να εξακριβωθεί η ύπαρξη της παράλειψης αυτής.

3. Οι πειθαρχικοί κανόνες, διαδικασίες και μέτρα, καθώς και οι κανόνες και διαδικασίες που αφορούν τις διοικητικές έρευνες, καθορίζονται στο Παράρτημα IX.»

8. Κατά το άρθρο 1 του παραρτήματος IX του ΚΥΚ:

«1. Όταν μια έρευνα της OLAF αποκαλύπτει το ενδεχόμενο προσωπικής εμπλοκής υπαλλήλου ή πρώην υπαλλήλου ενός οργάνου, ο υπάλληλος αυτός ενημερώνεται ταχέως, εφόσον αυτό δεν βλάπτει την έρευνα. Εν πάση περιπτώσει, δεν μπορούν να συντάσσονται πορίσματα αναφερόμενα ονομαστικά σε υπάλληλο κατά την περάτωση της έρευνας, χωρίς να έχει δοθεί η δυνατότητα στον εν λόγω υπάλληλο να διατυπώσει παρατηρήσεις για τα γεγονότα που τον αφορούν. Τα πορίσματα κάνουν μνεία των εν λόγω παρατηρήσεων.

2. Στις περιπτώσεις που απαιτούν την απόλυτη τήρηση του απορρήτου για τους σκοπούς της έρευνας και συνεπάγονται προσφυγή σε ανακριτικές διαδικασίες που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα εθνικής δικαστικής αρχής, η εκτέλεση της υποχρέωσης να καλείται ο υπάλληλος να διατυπώσει παρατηρήσεις μπορεί να αναβληθεί, σε συμφωνία με την [ΑΔΑ]. Στην περίπτωση αυτή, δεν μπορεί να κινείται η πειθαρχική διαδικασία, πριν να δοθεί στον υπάλληλο η δυνατότητα να διατυπώσει παρατηρήσεις.

3. Εάν, κατόπιν έρευνας της OLAF, δεν μπορεί να στηριχθεί καμία κατηγορία κατά υπαλλήλου εις βάρος του οποίου προβλήθηκαν ισχυρισμοί, η έρευνα που τον αφορά περατούται, χωρίς να αναληφθεί περαιτέρω δράση με απόφαση του διευθυντή της OLAF, ο οποίος ενημερώνει τον υπάλληλο και το οικείο όργανο γραπτώς. Ο υπάλληλος μπορεί να ζητήσει να συμπεριληφθεί η απόφαση αυτή στον ατομικό του φάκελο.»

9. Το άρθρο 2 του παραρτήματος IX του ΚΥΚ ορίζει τα εξής:

«1. Οι κανόνες που ορίζονται στο άρθρο 1 του παρόντος Παραρτήματος εφαρμόζονται, με τις απαραίτητες τροποποιήσεις, και σε άλλες διοικητικές έρευνες που διενεργούνται από την [ΑΔΑ].

2. Η [ΑΔΑ] ενημερώνει τον ενδιαφερόμενο κατά το πέρας της έρευνας και του γνωστοποιεί τα πορίσματα της αναφοράς που συντάχθηκε για την έρευνα και, κατόπιν αιτήσεώς του και με την επιφύλαξη της προστασίας των νομίμων συμφερόντων τρίτων, όλα τα έγγραφα που έχουν άμεση σχέση με τους ισχυρισμούς που προβλήθηκαν εις βάρος του.

[...]»

III. Το ιστορικό της διαφοράς, η διαδικασία ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

A. Το ιστορικό της διαφοράς

10. Ο DD (στο εξής: αναιρεσείων) προσελήφθη την 1η Αυγούστου 2000 από την αρμόδια για τη σύναψη συμβάσεων πρόσληψης αρχή (στο εξής: ΑΣΣΠΑ) οργανισμού της Ένωσης, του Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου των Φαινομένων Ρατσισμού και Ξενοφοβίας (EUMC), μετέπειτα FRA, ως έκτακτος υπάλληλος κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο α', του καθεστώτος που

εφαρμόζεται στο λοιπό προσωπικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: ΚΛΠ). Ο αναιρεσείων προσελήφθη αρχικά με σύμβαση ορισμένου χρόνου, η οποία μετατράπηκε σε σύμβαση αορίστου χρόνου από τις 16 Δεκεμβρίου 2006.

11. Με έγγραφο της 13ης Ιουνίου 2013, ο τότε διευθυντής του FRA ενημέρωσε τον αναιρεσείοντα για την απόφασή του να καταγγείλει τη σύμβαση εργασίας του.

12. Με την απόφαση της 8ης Οκτωβρίου 2015, DD κατά FRA (F-106/13 και F-25/14, EU:F:2015:118), το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης ακύρωσε την απόφαση περί καταγγελίας με την αιτιολογία ότι ο διευθυντής του FRA δεν είχε ενημερώσει ρητώς τον αναιρεσείοντα, πριν από την έκδοση της απόφασης, ότι, βασιζόμενος σε πλείονα περιστατικά, επροτίθετο να καταγγείλει τη σύμβασή του και δεν είχε καλέσει τον αναιρεσείοντα να υποβάλει παρατηρήσεις συναφώς.

13. Στις 29 Φεβρουαρίου 2016 ο FRA, υπό τον νέο διευθυντή του, επανένταξε τον αναιρεσείοντα στην υπηρεσία του, στο πλαίσιο της εκτέλεσης της απόφασης της 8ης Οκτωβρίου 2015, DD κατά FRA (F-106/13 και F-25/14, EU:F:2015:118).

14. Με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της ίδιας ημερομηνίας, ο προϊστάμενος μονάδας ζήτησε από τον αναιρεσείοντα να συντάξει εσωτερική έκθεση, 15 έως 20 σελίδων, το αργότερο έως τις 18 Μαρτίου 2016, με θέμα τους κανόνες περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων και τη σχετική με την ελευθερία σκέψης, συνείδησης και θρησκείας νομολογία, σε διεθνές επίπεδο και σε επίπεδο Ένωσης.

15. Με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της 18ης Μαρτίου 2016, ο αναιρεσείων απέστειλε στον προϊστάμενό του έγγραφο 31 σελίδων, το οποίο χαρακτήρισε «προσχέδιο έκθεσης σχετικά με την ελευθερία θρησκείας», με τίτλο «Note d'informations interne sur d'éventuels projets pertinents de la FRA concernant la liberté de pensée» (Εσωτερικό ενημερωτικό σημείωμα σχετικά με ενδεχόμενες σχετικές δράσεις του FRA όσον αφορά την ελευθερία σκέψης) (στο εξής: επίδικη έκθεση).

16. Στις αρχές του Απριλίου του 2016 η επίδικη έκθεση καταχωρίστηκε στο σύστημα διαχείρισης εγγράφων του FRA, στο οποίο είχαν πρόσβαση όλοι οι συνάδελφοι του αναιρεσείοντος.

17. Στις 7 Απριλίου 2016 ο προϊστάμενος του αναιρεσείοντος τον ενημέρωσε ότι είχε κοινοποιήσει την επίδικη έκθεση στον διευθυντή του FRA και του ζήτησε να αποστείλει σε συνάδελφό του τον σύνδεσμο προς το εν λόγω καταχωρισμένο στο σύστημα διαχείρισης εγγράφων του FRA έγγραφο, ώστε να μπορέσει να λάβει γνώση του εγγράφου και της ανάλυσης που περιείχε.

18. Με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της 16ης Οκτωβρίου 2017, ο προϊστάμενος του αναιρεσείοντος του ζήτησε να επανεξετάσει την επίδικη έκθεση και να εμβαθύνει την ανάλυση σχετικά με την ελευθερία θρησκείας, σε επίπεδο Ένωσης, λόγω ενδεχόμενης δημοσίευσης.

19. Εξάλλου, στις 7 Νοεμβρίου 2017 ο αναιρεσείων άσκησε εσωτερική προσφυγή κατά της έκθεσης αξιολόγησής του για το έτος 2016, υποστηρίζοντας ότι η εκτίμηση όσον αφορά την αποτελεσματικότητα, την ικανότητα και τη διαγωγή του έπρεπε να είναι «λίαν καλή» και όχι «ικανοποιητική». Στο πλαίσιο αυτό, σε σχέση με την επίδικη έκθεση, αφενός, ο αναιρεσείων ισχυρίστηκε ότι ήταν λυπηρό το γεγονός ότι, μολονότι κατά τον διάλογο της αξιολόγησης, ο προϊστάμενός του, ως αξιολογητής, είχε επιβεβαιώσει ότι η συγκεκριμένη έκθεση ήταν πολύ χρήσιμη και επιτύγχανε τον σκοπό της, ο ίδιος προϊστάμενος επέκρινε την έκθεση με τις

μεταγενέστερες παρατηρήσεις του. Αφετέρου, ο αναιρεσείων ισχυρίστηκε ότι οι παρατηρήσεις του αξιολογητή, κατά τις οποίες η επίδικη έκθεση περιελάμβανε ως επί το πλείστον νομολογιακές παραπομπές, ήταν ανακριβείς, δεδομένου ότι η έκθεση περιείχε επίσης νομική, εννοιολογική και πολιτική ανάλυση.

20. Την 1η Δεκεμβρίου 2017 ο αναιρεσείων διαβίβασε αναθεωρημένο κείμενο της επίδικης έκθεσης.

21. Στις 5 Δεκεμβρίου 2017 ο διευθυντής του FRA απέρριψε την εσωτερική προσφυγή που είχε ασκήσει ο αναιρεσείων κατά της έκθεσης αξιολόγησής του για το έτος 2016. Συγχρόνως, ο διευθυντής του FRA επισήμανε ότι είχε πληροφορηθεί ότι η επίδικη έκθεση αποτελούσε, σε πολύ μεγάλο βαθμό, άμεση αντιγραφή πλειόνων πηγών, μεταξύ άλλων εγγράφων του Συμβουλίου της Ευρώπης, προς τις οποίες η εν λόγω έκθεση δεν περιείχε παραπομπές, και ότι ο αναιρεσείων δεν είχε ενημερώσει τον προϊστάμενό του για το γεγονός αυτό, αλλά του είχε δημιουργήσει την εντύπωση ότι η έκθεση ήταν προϊόν ιδίας εργασίας.

22. Στις 9 Φεβρουαρίου 2018 ο διευθυντής του FRA ζήτησε τη γνώμη της OLAF όσον αφορά το ενδεχόμενο κίνησης διοικητικής έρευνας σχετικά με τη συμπεριφορά του αναιρεσειόντος.

23. Στις 20 Μαρτίου 2018 η OLAF αποφάσισε να μην κινήσει έρευνα, ελλείψει «επαρκών στοιχείων που να καταδεικνύουν την ύπαρξη απάτης, διαφθοράς ή άλλων παράνομων δραστηριοτήτων».

24. Στις 23 Μαρτίου 2018 ο διευθυντής του FRA κίνησε διοικητική έρευνα σχετικά με τη συμπεριφορά του αναιρεσειόντος όσον αφορά την επίδικη έκθεση. Το πρόσωπο που ορίστηκε για τη διενέργεια της έρευνας διαπίστωσε την ανυπαρξία σύγκρουσης συμφερόντων. Αντικείμενο της έρευνας ήταν να εξακριβωθεί, πρώτον, επακριβώς σε ποιον βαθμό ο αναιρεσείων είχε παρουσιάσει την επίδικη έκθεση ως προϊόν ιδίας εργασίας και σε ποιον βαθμό η εν λόγω έκθεση περιείχε χωρία εγγράφων τα οποία δεν αποτελούσαν εσωτερικά έγγραφα του FRA και στα οποία δεν είχε γίνει μνεία ή παραπομπή· δεύτερον, ποια από τα εν λόγω έγγραφα προστατεύονταν ενδεχομένως από δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας· τρίτον, αν υπήρχαν άλλα έγγραφα τα οποία είχε συντάξει ο αναιρεσείων στο πλαίσιο της εργασίας του στον FRA, στον τομέα της ελευθερίας σκέψης, συνείδησης και θρησκείας, τα οποία πληρούσαν τις δύο προμνησθείσες προϋποθέσεις, και, τέταρτον, ενδεχομένως, αν συνέτρεχε παράβαση του ΚΥΚ ή παραβίαση του δικαίου διανοητικής ιδιοκτησίας.

25. Στις 23 και 24 Απριλίου 2018 ο διενεργών την έρευνα εξέτασε επτά μάρτυρες και τον αναιρεσειόντα, ο οποίος υπέβαλε γραπτές παρατηρήσεις στον διενεργούντα την έρευνα.

26. Στις 17 Ιουνίου 2018 ο διενεργών την έρευνα διαβίβασε στον αναιρεσειόντα τα προκαταρκτικά συμπεράσματά του.

27. Στις 2 Ιουλίου 2018 ο αναιρεσείων υπέβαλε παρατηρήσεις επί των προκαταρκτικών συμπερασμάτων του διενεργούντος την έρευνα.

28. Στις 23 Ιουλίου 2018 ο διενεργών την έρευνα υπέβαλε την τελική έκθεσή του (στο εξής: έκθεση έρευνας), με την οποία διαπίστωσε ότι ο αναιρεσείων είχε παραβεί τα άρθρα 11, 12 και 21 του ΚΥΚ καθώς και τα καθήκοντα πίστης και συνεργασίας. Ο διενεργών την έρευνα επισήμανε, κατ' ουσίαν, πρώτον, ότι η αντιγραφή και η χρήση της εργασίας τρίτου χωρίς παραπομπή σε αυτήν, προκειμένου να δοθεί η εντύπωση ότι πρόκειται περί ιδίας εργασίας, συνιστά μορφή

πλάνης, ανεντιμότητας και δόλιας οικειοποίησης που αντιβαίνει όχι μόνο στο άρθρο 12 του ΚΥΚ, αλλά και σχεδόν σε κάθε ηθικό κανόνα· δεύτερον, ότι ο αναιρεσείων είχε σκοπίμως παραπλανήσει τους συναδέλφους του στη μονάδα όπου υπηρετούσε και είχε αποκρύψει σημαντική πληροφορία, στοιχείο το οποίο συνιστά παράβαση των άρθρων 11 και 12 του ΚΥΚ· τρίτον, ότι το γεγονός ότι ο αναιρεσείων χρειάστηκε τρεις εβδομάδες για τη σύνταξη της επίδικης έκθεσης, η οποία συνίσταται ως επί το πλείστον σε αντιγραφή, συνιστούσε επίσης παράβαση, μολονότι ήσσανος σημασίας, του άρθρου 12 του ΚΥΚ· τέταρτον, ότι η μνεία της επίδικης έκθεσης ως επιτεύγματος, στο πλαίσιο της αξιολόγησης του αναιρεσείοντος για το έτος 2016, ήταν παραπλανητική και συνιστούσε επίσης παράβαση του άρθρου 12 του ΚΥΚ· πέμπτον, ότι η χρήση υλικού που προστατεύεται από δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας χωρίς σχετική ενημέρωση του δικαιούχου των εν λόγω δικαιωμάτων, ήτοι του Συμβουλίου της Ευρώπης, συνιστούσε επίσης παράβαση του άρθρου 12 του ΚΥΚ· έκτον, ότι ο αναιρεσείων είχε ενεργήσει κατά τρόπο παραπλανητικό ή/και ανέντιμο και, ως εκ τούτου, δεν είχε ενεργήσει με αποκλειστικό γνώμονα τα συμφέροντα της Ένωσης, κατά παράβαση του άρθρου 11 του ΚΥΚ και του καθήκοντος πίστης, και, έβδομον, ότι η χρήση της εργασίας τρίτου χωρίς παραπομπή σε αυτήν και χωρίς ενημέρωση των προϊσταμένων του συνιστούσε παράβαση του άρθρου 21 του ΚΥΚ και του καθήκοντος συνεργασίας που υπέχει ο αναιρεσείων.

29. Στις 15 Οκτωβρίου 2018 ο αναιρεσείων έτυχε ακρόασης από τον διευθυντή του FRA βάσει του άρθρου 3 του παραρτήματος IX του ΚΥΚ και, εν συνεχεία, υπέβαλε γραπτή δήλωση φέρουσα την ίδια ημερομηνία.

30. Με απόφαση της 23ης Οκτωβρίου 2018 ο διευθυντής του FRA κίνησε πειθαρχική διαδικασία εις βάρος του αναιρεσείοντος ενώπιον του πειθαρχικού συμβουλίου. Η εν λόγω απόφαση κοινοποιήθηκε στον αναιρεσείοντα στις 7 Νοεμβρίου 2018.

31. Στις 26 Φεβρουαρίου 2019 συγκροτήθηκε το πειθαρχικό συμβούλιο με απόφαση του διευθυντή του FRA.

32. Στις 27 Φεβρουαρίου 2019 ο διευθυντής του FRA συνέταξε την έκθεση προς το πειθαρχικό συμβούλιο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 12 του παραρτήματος IX του ΚΥΚ (στο εξής: έκθεση του διευθυντή του FRA).

33. Την 21η Μαρτίου 2019 ο αναιρεσείων υπέβαλε υπόμνημα αντίκρουσης στον πρόεδρο του πειθαρχικού συμβουλίου.

34. Στις 22 Μαρτίου 2019 διεξήχθη η ακρόαση του αναιρεσείοντος από το πειθαρχικό συμβούλιο.

35. Στις 7 Μαΐου 2019 το πειθαρχικό συμβούλιο εξέδωσε αιτιολογημένη γνώμη, σύμφωνα με το άρθρο 18 του παραρτήματος IX του ΚΥΚ, με την οποία έκρινε βάσιμες τις κατηγορίες περί συμπεριφοράς που συνιστά παράβαση των υποχρεώσεων που ο αναιρεσείων υπέχει από τα άρθρα 11, 12 και 21 του ΚΥΚ, ήτοι την παρουσίαση κειμένων τρίτων ως προϊόντος της ίδιας εργασίας του, χωρίς μνεία των πηγών. Το πειθαρχικό συμβούλιο συνέστησε τον υποβιβασμό του αναιρεσείοντος κατά δύο βαθμούς, ήτοι στον βαθμό AD 7. Το πειθαρχικό συμβούλιο δεν διαπίστωσε την ύπαρξη ελαφρυντικών περιστάσεων.

36. Το πειθαρχικό συμβούλιο επισήμανε, κατ' ουσίαν, πρώτον, ότι ο αναιρεσείων είχε ενεργήσει με μοναδικό γνώμονα τα ίδια συμφέροντά του, και όχι αποκλειστικά τα συμφέροντα της Ένωσης, καθόσον προσέβλεψε στο να του αποδοθούν τα εύσημα για ένα κείμενο του οποίου δεν ήταν ο συντάκτης· δεύτερον, ότι ο αναιρεσείων δεν είχε επιδείξει την υπεύθυνη συμπεριφορά που

αναμένεται από υπάλληλο του FRA· τρίτον, ότι οι ενέργειες του αναιρεσειόντος μπορούσαν να βλάψουν τη φήμη του FRA και, τέταρτον, ότι δεν είχε επικουρήσει τους ανωτέρους του, αλλά είχε μάλλον ενεργήσει εις βάρος τους, παρουσιάζοντας την εργασία τρίτου ως ίδια εργασία.

37. Επομένως, το πειθαρχικό συμβούλιο διαπίστωσε ότι ο αναιρεσειών είχε παραβεί, πρώτον, το άρθρο 11 του ΚΥΚ, καθόσον παρουσίασε σκοπίμως εργασία που ήταν προϊόν αντιγραφής ως ίδια εργασία· δεύτερον, το άρθρο 12 του ΚΥΚ, καθόσον η παρουσίαση της εργασίας τρίτου ως ίδιας εργασίας θα είχε αρνητικό αντίκτυπο στην υπόληψη του αναιρεσειόντος, και, τρίτον, το άρθρο 21 του ΚΥΚ, στο μέτρο που ο αναιρεσειών δεν είχε ασκήσει τα καθήκοντα που του είχαν ανατεθεί, αλλά είχε παρουσιάσει την εργασία τρίτου ως ίδια εργασία, και στο μέτρο που υφίστατο κίνδυνος η επίδικη έκθεση ή χωρία της να ενσωματωθούν σε ένα ή πλείονα έγγραφα που δημοσιεύει ο FRA, στοιχείο το οποίο θα μπορούσε να θίξει τη φήμη του FRA.

38. Στις 11 Ιουλίου 2019 ο αναιρεσειών έτυχε ακρόασης από τον διευθυντή του FRA, κατά το άρθρο 22 του παραρτήματος ΙΧ του ΚΥΚ, και υπέβαλε τη γραπτή δήλωσή του.

39. Στις 11 Οκτωβρίου 2019 ο αναιρεσειών έλαβε το από 10 Οκτωβρίου 2019 σημείωμα του διευθυντή, με το οποίο ο διευθυντής τον ενημέρωσε για την πρόθεσή του να του επιβάλει την κύρωση της παύσης και τον κάλεσε να υποβάλει γραπτώς τις παρατηρήσεις του συναφώς εντός δέκα εργάσιμων ημερών.

40. Στις 24 Οκτωβρίου 2019 ο αναιρεσειών υπέβαλε τις παρατηρήσεις του στον διευθυντή του FRA.

41. Στις 12 Νοεμβρίου 2019 ο διευθυντής του FRA εξέδωσε, ως ΑΣΣΠΑ, την απόφαση περί παύσεως, με ισχύ από τις 15 Νοεμβρίου 2019. Με την εν λόγω απόφαση, ο Διευθυντής του FRA επικύρωσε τα συμπεράσματα του πειθαρχικού συμβουλίου, πλην της προτεινόμενης κύρωσης, καθότι εκτίμησε ότι ο υποβιβασμός δεν αντικατόπτριζε επαρκώς τη σοβαρότητα της παράβασης των επαγγελματικών υποχρεώσεων που προβλέπονται στα άρθρα 11, 12 και 21 του ΚΥΚ. Ο διευθυντής του FRA επισήμανε, ειδικότερα, αφενός, ότι το πειθαρχικό συμβούλιο δεν είχε διαπιστώσει την ύπαρξη ελαφρυντικών περιστάσεων, αλλά είχε μνημονεύσει επιβαρυντικές περιστάσεις, ήτοι το γεγονός ότι ο αναιρεσειών είχε ενεργήσει εκ προθέσεως, ότι είχε επιχειρήσει να αποδοθούν στον ίδιο τα εύσημα για εργασία που συνιστούσε λογοκλοπή, ότι δεν είχε αναγνωρίσει τη σοβαρότητα της συμπεριφοράς του και ότι υπήρξε πραγματικός κίνδυνος προσβολής της φήμης του FRA και, αφετέρου, ότι η σχέση εμπιστοσύνης είχε κλονιστεί σοβαρά.

42. Επιπλέον, κατά τον διευθυντή του FRA, το πειθαρχικό συμβούλιο δεν είχε λάβει επαρκώς υπόψη τη σοβαρότητα των παραβάσεων του ΚΥΚ όσον αφορά, αφενός, τη συμπεριφορά του αναιρεσειόντος, την οποία ο διευθυντής του FRA χαρακτήρισε ως «ύψιστης σοβαρότητας παράβαση», και, αφετέρου, τις συνέπειες της εν λόγω συμπεριφοράς στη φήμη του FRA, καθόσον, κατά τη γνώμη του, ενεργώντας μόνος, ο αναιρεσειών είχε δημιουργήσει σκοπίμως σοβαρό κίνδυνο προσβολής της εν λόγω φήμης για μεγάλο χρονικό διάστημα. Ο διευθυντής του FRA συμφώνησε με τη διαπίστωση του πειθαρχικού συμβουλίου ότι η σχέση εμπιστοσύνης είχε κλονιστεί σοβαρά, θεώρησε δε επιπλέον ότι η εν λόγω σχέση είχε διαρρηχθεί αμετάκλητα και ότι, κατά συνέπεια, ο υποβιβασμός δεν συνιστούσε κατάλληλη κύρωση.

43. Στις 16 Δεκεμβρίου 2019 ο αναιρεσειών υπέβαλε διοικητική ένσταση κατά της απόφασης περί παύσεως.

44. Στις 15 Απριλίου 2020 ο διευθυντής του FRA εξέδωσε την απόφαση περί απόρριψης της εν λόγω διοικητικής ένστασης.

B. Η διαδικασία ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

45. Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 23 Ιουλίου 2020, ο αναιρεσείων άσκησε προσφυγή-αγωγή δυνάμει του άρθρου 270 ΣΛΕΕ με αίτημα την ακύρωση της απόφασης περί παύσης και, ενδεχομένως, της απόφασης περί απόρριψης της προμνησθείσας διοικητικής ένστασης, καθώς και την αποκατάσταση της υλικής ζημίας και την καταβολή χρηματικής ικανοποίησης για την ηθική βλάβη που ισχυρίζεται ότι υπέστη.

46. Προς στήριξη της προσφυγής-αγωγής του, ο αναιρεσείων είχε προβάλει κυρίως οκτώ λόγους ακυρώσεως και, επικουρικούς, έναν ακόμη λόγο, οι οποίοι αφορούσαν:

- πρώτον, παραβίαση της αρχής της ασφάλειας δικαίου, πλείονες περιπτώσεις πλάνης περί το δίκαιο και πρόδηλη πλάνη εκτίμησης, παράβαση του άρθρου 7, παράγραφος 1, του Bundesgesetz über das Urheberrecht an Werken der Literatur und der Kunst und über verwandte Schutzrechte (Urheberrechtsgesetz) (νόμου περί δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας επί λογοτεχνικών και καλλιτεχνικών έργων και περί συγγενικών δικαιωμάτων), της 9ης Απριλίου 1936 (BGBl. 1936, 111/1936), και παράβαση του άρθρου 11 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης), καθόσον, πρώτον, η λογοκλοπή θεωρήθηκε ως παράβαση του ΚΥΚ, δεύτερον, τα κείμενα που αποτέλεσαν αντικείμενο αντιγραφής δεν προστατεύονταν από τον προμνησθέντα νόμο και, τρίτον, εθίγη η ελευθερία έκφρασής του·
- δεύτερον, παράβαση του καθήκοντος δέουσας επιμέλειας ή του καθήκοντος μέριμνας εκ μέρους του διενεργούντος την έρευνα και του διευθυντή του FRA κατά την κίνηση της πειθαρχικής διαδικασίας, με την απόφαση περί παύσεως και εκ μέρους του πειθαρχικού συμβουλίου, καθώς και προσβολή του τεκμηρίου αθωότητας και παράβαση της απαίτησης υψηλού επιπέδου απόδειξης στις διοικητικές έρευνες και στις πειθαρχικές διαδικασίες·
- τρίτον, έλλειψη ουδετερότητας, αμεροληψίας και αντικειμενικότητας του διευθυντή του FRA, ως ΑΣΣΠΑ, προσβολή του τεκμηρίου αθωότητας και κατάχρηση εξουσίας·
- τέταρτον, πλείονες περιπτώσεις πρόδηλης πλάνης εκτίμησης όσον αφορά την παράβαση από τον αναιρεσείοντα των άρθρων 11, 12 και 21 του ΚΥΚ·
- πέμπτον, παράτυπη κίνηση της διοικητικής έρευνας ελλείψει αρχής αποδείξεως και παράτυπη κίνηση της πειθαρχικής διαδικασίας·
- έκτον, μη τήρηση του πλαισίου της έρευνας από τον διενεργούντα την έρευνα και παράβαση του άρθρου 4, παράγραφος 2, και του άρθρου 7, παράγραφος 6, της απόφασης 2013/01 του διοικητικού συμβουλίου του FRA, της 22ας Μαΐου 2013, σχετικά με τη διεξαγωγή των διοικητικών ερευνών και των πειθαρχικών διαδικασιών, του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχεία α' έως δ', και του άρθρου 5, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1725 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2018, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης και την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001 και της απόφασης αριθ. 1247/2002/ΕΚ (ΕΕ 2018, L 295, σ. 39),

και, πριν από την έναρξη εφαρμογής του κανονισμού 2018/1725, του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχεία α' έως δ', και του άρθρου 5, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού (ΕΚ) 45/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2000, σχετικά με την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα όργανα και τους οργανισμούς της Κοινότητας και σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (ΕΕ 2001, L 8, σ. 1), και μη συμμόρφωση με τα αποτελέσματα ακυρωτικής απόφασης·

- έβδομον, έλλειψη αμεροληψίας, ουδετερότητας και αντικειμενικότητας εκ μέρους του διενεργούντος την έρευνα·
- όγδοον, προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας, και ειδικότερα του δικαιώματος ακρόασης, παράβαση των άρθρων 1, 2 και 12 του παραρτήματος ΙΧ του ΚΥΚ, και
- ένατον, επικουρικώς, παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας κατά την επιβολή της κύρωσης της παύσης λαμβανομένων υπόψη των πραγματικών περιστατικών που προσάπτονται στον αναιρεσείοντα.

47. Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε στο σύνολό τους τα ακυρωτικά και αποζημιωτικά αιτήματα του αναιρεσείοντος. Το Γενικό Δικαστήριο έκρινε επίσης ότι δεν συνέτρεχε λόγος να απαντηθούν τα αιτήματα λήψης μέτρων οργάνωσης της διαδικασίας.

IV. Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου και τα αιτήματα των διαδίκων

A. Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

48. Βάσει του άρθρου 76, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, το Δικαστήριο αποφάσισε να μη διεξαχθεί επ' ακροατηρίου συζήτηση.

B. Αιτήματα των διαδίκων

49. Ο αναιρεσείων ζητεί από το Δικαστήριο:

- να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση·
- συνακολούθως, να ακυρώσει την απόφαση του διευθυντή του FRA, της 12ης Νοεμβρίου 2019, περί επιβολής στον αναιρεσείοντα της πειθαρχικής κύρωσης της παύσης με ισχύ από τις 15 Νοεμβρίου 2019· εφόσον απαιτείται, να ακυρώσει την απόφαση του διευθυντή του FRA, της 15ης Απριλίου 2020, με την οποία απορρίφθηκε η διοικητική ένσταση και να αποκαταστήσει την υλική ζημία και να ικανοποιήσει την ηθική βλάβη που υπέστη ο αναιρεσείων·
- να καταδικάσει τον FRA στο σύνολο των δικαστικών εξόδων.

50. Ο FRA ζητεί από το Δικαστήριο:

- να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως και
- να καταδικάσει τον αναιρεσείοντα στο σύνολο των δικαστικών εξόδων.

V. Νομική ανάλυση

A. Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

51. Όπως επισημάνθηκε στην εισαγωγή, με τις παρούσες προτάσεις θα εξετάσω μόνον τον τέταρτο λόγο αναιρέσεως. Επισημαίνεται ότι η υπό κρίση υπόθεση χαρακτηρίζεται από κάποιον βαθμό περιπλοκότητας δεδομένου ότι σε σχέση με τα πραγματικά περιστατικά της διαφοράς εκδόθηκαν αποφάσεις από πλείονα δικαστήρια της Ένωσης. Για την καλύτερη κατανόηση των νομικών ζητημάτων που βρίσκονται στο επίκεντρο της υπόθεσης, φρονώ ότι είναι σκόπιμο να τα εκθέσω συνοπτικά προτού προβώ στην καθαυτό νομική ανάλυση.

52. Τα επίμαχα νομικά ζητήματα αφορούν, πρώτον, τις απαιτήσεις που πρέπει να πληρούνται όσον αφορά το επίπεδο απόδειξης που δικαιολογεί την κίνηση διοικητικής έρευνας στο πλαίσιο πειθαρχικής διαδικασίας, δεύτερον, τον βαθμό ακρίβειας με τον οποίο η διοίκηση πρέπει να προσδιορίζει τις παραβάσεις των υποχρεώσεων που απορρέουν από τον ΚΥΚ και τις οποίες προσάπτει στον ενδιαφερόμενο υπάλληλο και, τρίτον, την υποχρέωση της διοίκησης να προσδιορίζει τις συγκεκριμένες διατάξεις του ΚΥΚ τις οποίες παρέβη ο ενδιαφερόμενος υπάλληλος. Με την παρούσα ανάλυση, θα εκθέσω τις διατάξεις του ΚΥΚ που ρυθμίζουν την πειθαρχική διαδικασία, περιλαμβανομένου του σταδίου της έρευνας, προκειμένου να εξετάσω εν συνεχεία αν η συλλογιστική του Γενικού Δικαστηρίου είναι σύμφωνη προς τις απαιτήσεις του εν λόγω κανονιστικού πλαισίου.

53. Συγκεκριμένα, θα καταδείξω ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν εξέτασε τη νομιμότητα της κίνησης της διαδικασίας έρευνας βάσει του άρθρου 86 του ΚΥΚ. Ειδικότερα, το Γενικό Δικαστήριο παρέλειψε να επισημάνει σαφώς ότι η κίνηση τέτοιας έρευνας εις βάρος υπαλλήλου δικαιολογείται μόνον όταν υπάρχουν λόγοι να υποτεθεί ότι ο υπάλληλος παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τον ΚΥΚ. Στο μέτρο που το Γενικό Δικαστήριο εκκινεί από την παραδοχή ότι τέτοια ενέργεια είναι επίσης δυνατή όταν πρέπει να διωχθεί εικαζόμενη προσβολή των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, εκτιμώ ότι η συλλογιστική του ενέχει πλάνη περί το δίκαιο.

B. Επί του τέταρτου λόγου αναιρέσεως

1. Επιχειρήματα των διαδίκων

54. Με τον τέταρτο λόγο αναιρέσεως, ο αναιρεσείων προσάπτει, κατ' ουσίαν, στο Γενικό Δικαστήριο ότι, στις σκέψεις 101, 106, 107, 111 έως 113 και 122 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, υπέπεσε σε πλείονες περιπτώσεις πλάνης περί το δίκαιο καθώς και σε πρόδηλη πλάνη εκτίμησης και παραμόρφωσε αποδεικτικά στοιχεία, κατά την εξέταση της νομιμότητας της κίνησης της διοικητικής έρευνας, καθώς και ότι δεν παρέσχε επαρκή αιτιολογία συναφώς.

55. Ο αναιρεσείων υποστηρίζει, κατά πρώτον, ότι το Γενικό Δικαστήριο παραμόρφωσε τα αποδεικτικά στοιχεία και υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη εκτίμησης στη σκέψη 107 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, στο μέτρο που από τα στοιχεία της δικογραφίας προκύπτει ότι η γνώμη της OLAF είχε προσαρτηθεί μόνο στην έκθεση του διευθυντή της FRA και ότι ο αναιρεσείων δεν έλαβε την εν λόγω έκθεση παρά μόνο μετά τις 27 Φεβρουαρίου 2019. Ως εκ τούτου, ο αναιρεσείων δεν ενημερώθηκε για το περιεχόμενο της γνώμης της OLAF κατά την κίνηση της έρευνας στις 23 Μαρτίου 2018 ούτε, εξάλλου, κατά την κίνηση της πειθαρχικής

διαδικασίας στις 23 Οκτωβρίου 2018. Επομένως, το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο διαπιστώνοντας ότι ο αναιρεσείων είχε ενημερωθεί επαρκώς κατά την κίνηση της έρευνας και εφαρμόζοντας κατ' αναλογία τη νομολογία της απόφασης της 5ης Οκτωβρίου 2005, Rasmussen κατά Επιτροπής (T-203/03, EU:T:2005:346).

56. Κατά δεύτερον, ο αναιρεσείων υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο παρέλειψε να εκτιμήσει το νομικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται η κίνηση διοικητικής έρευνας. Κατά τον αναιρεσείοντα, πρέπει να ληφθεί υπόψη το γράμμα του άρθρου 86, παράγραφοι 1 και 2, του ΚΥΚ, στο οποίο μνημονεύονται αποδεικτικά στοιχεία για παράλειψη υποχρεώσεων του ΚΥΚ, υπό την έννοια εύλογης υπόνοιας βασισμένης σε αρχή αποδείξεως. Επομένως, η επαλήθευση εύλογης υπόνοιας για παράβαση υποχρεώσεων του ΚΥΚ βάσει αρχής αποδείξεως συνιστά τον μόνο νόμιμο σκοπό διοικητικής έρευνας. Εξάλλου, ο αναιρεσείων εκτιμά ότι η διοικητική έρευνα συνιστά, εξ ορισμού, επεξεργασία δεδομένων η οποία πρέπει, κατά το άρθρο 4 του κανονισμού 45/2001, να έχει «καθορισμένους, σαφείς και νόμιμους σκοπούς».

57. Ο αναιρεσείων υποστηρίζει επιπλέον ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο καθόσον έκρινε ότι τα άρθρα 1 και 2 του παραρτήματος ΙΧ του ΚΥΚ δεν απαιτούν η ΑΔΑ να διευκρινίζει τις συγκεκριμένες διατάξεις του ΚΥΚ τις οποίες παρέβη ο αναιρεσείων, δεδομένου ότι το ζήτημα αυτό εμπίπτει μάλλον στο άρθρο 86, παράγραφος 2, του ΚΥΚ και στον κανονισμό 45/2001. Τέλος, ο αναιρεσείων υποστηρίζει ότι το άρθρο 86, παράγραφος 2, του ΚΥΚ ορίζει ότι διαδικασία διοικητικής έρευνας μπορεί να κινηθεί μόνο για να εξακριβωθεί παράβαση του ΚΥΚ και όχι προσβολή του δικαίου διανοητικής ιδιοκτησίας, το οποίο είναι ανεξάρτητο του ΚΥΚ.

58. Κατά τρίτον, ο αναιρεσείων υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο στη σκέψη 111 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης καθόσον απέκλεισε την εφαρμογή της νομολογίας που απορρέει από την απόφαση της 8ης Ιουλίου 2008, Franchet και Byk κατά Επιτροπής (T-48/05, EU:T:2008:257), που επικυρώθηκε με την απόφαση της 12ης Ιουλίου 2012, Επιτροπή κατά Νανόπουλου (T-308/10 P, EU:T:2012:370), η οποία απαιτεί η διοίκηση να διαθέτει αρκούντως ακριβή και συναφή στοιχεία προτού κινήσει πειθαρχική διαδικασία.

59. Ο FRA προβάλλει ένσταση απαραδέκτου του τετάρτου λόγου αναιρέσεως και επισημαίνει, επιπλέον, ότι, εν πάση περιπτώσει, ο τέταρτος λόγος αναιρέσεως είναι προδήλως αβάσιμος. Ο FRA υποστηρίζει ότι, στο πλαίσιο του συγκεκριμένου λόγου αναιρέσεως, ο αναιρεσείων αμφισβητεί απλώς και μόνο πραγματικές εκτιμήσεις επιχειρώντας συγχρόνως να τις παρουσιάσει ως νομικό επιχείρημα. Ειδικότερα, υποστηρίζει κατ' ουσίαν ότι, αφενός, το αν υφίστατο ή όχι εύλογη υπόνοια πειθαρχικού παραπτώματος βασισμένη σε αποδεικτικά στοιχεία και, αφετέρου, το αν ο αναιρεσείων ήταν σε θέση να κατανοήσει τις εις βάρος του κατηγορίες είναι πραγματικά στοιχεία.

2. Εκτίμηση

α) Επί του κανονιστικού πλαισίου που διέπει τη διοικητική έρευνα

60. Προτού εξετάσω διεξοδικά τα νομικά ζητήματα που εγείρονται στην υπό κρίση υπόθεση, είναι αναγκαίο να εκθέσω εν συντομία το κανονιστικό πλαίσιο που διέπει τη διοικητική έρευνα στον τομέα των πειθαρχικών διαδικασιών.

61. Εκ προοιμίου επισημαίνω ότι, κατά το άρθρο 86, παράγραφος 3, του ΚΥΚ, «[ο]ι πειθαρχικοί κανόνες, διαδικασίες και μέτρα, καθώς και *οι κανόνες και διαδικασίες που αφορούν τις διοικητικές έρευνες*, καθορίζονται στο Παράρτημα IX» του ΚΥΚ (η υπογράμμιση δική μου). Από τις διατάξεις του εν λόγω παραρτήματος προκύπτει ότι η πειθαρχική διαδικασία περιλαμβάνει δύο διακριτά στάδια, εκ των οποίων το μεν πρώτο συνίσταται στην ενοχοποιητική ή απαλλακτική διοικητική έρευνα, η οποία κινείται με απόφαση της ΑΔΑ και περατώνεται, μετά την ακρόαση του ενδιαφερομένου σχετικά με τις πράξεις που του προσάπτονται, με έκθεση έρευνας, το δε δεύτερο συνίσταται στην πειθαρχική διαδικασία αυτή καθεαυτήν, η οποία κινείται από την ΑΔΑ βάσει της προμνησθείσας έκθεσης έρευνας και προϋποθέτει ότι θα διεξαχθεί ακρόαση του υπαλλήλου προτού η ΑΔΑ του επιβάλει κύρωση².

62. Με τις προτάσεις μου στην υπόθεση DD κατά FRA (C-587/21 P), είχα την ευκαιρία να εκφράσω τη θέση μου ως προς την ερμηνεία του άρθρου 3 του παραρτήματος IX του ΚΥΚ, σκοπός του οποίου είναι η ρύθμιση των επιλογών που η διοίκηση έχει στη διάθεσή της στο πέρας του σταδίου της έρευνας. Η υπό κρίση υπόθεση διαφέρει από την προμνησθείσα υπόθεση στο μέτρο που αφορά τη δυνατότητα κίνησης διοικητικής έρευνας. Πρόκειται, επομένως, για το αρχικό στάδιο της διαδικασίας που ρυθμίζεται στο εν λόγω παράρτημα.

63. Συναφώς, επισημαίνεται ότι, δυνάμει του άρθρου 86, παράγραφος 2, του ΚΥΚ, «όταν η [ΑΔΑ] ή η OLAΦ λαμβάνουν γνώση αποδεικτικών στοιχείων για παράλειψη υποχρεώσεων κατά την έννοια της παραγράφου 1, μπορούν να κινούν διαδικασία διοικητικής έρευνας με σκοπό να *εξακριβωθεί η ύπαρξη της παράλειψης αυτής*» (η υπογράμμιση δική μου). Κατά την εν λόγω παράγραφο 1, «[κ]άθε παράλειψη των υποχρεώσεων που έχει αναλάβει υπάλληλος ή τέως υπάλληλος δυνάμει του παρόντος κανονισμού, η οποία γίνεται εκουσίως ή εξ αμελείας, αποτελεί λόγο πειθαρχικής κυρώσεως» (η υπογράμμιση δική μου). Επομένως, από τη συνδυασμένη ερμηνεία των δύο παραγράφων συνάγεται ότι το άρθρο 86, παράγραφος 2, του ΚΥΚ απονέμει στη διοίκηση την εξουσία να κινεί έρευνα βασισμένη σε *εικαζόμενη παράβαση των υποχρεώσεων τις οποίες υπέχει ο υπάλληλος εκ του ΚΥΚ*. Κατά τη γνώμη μου, το ζήτημα του αν η πειθαρχική διαδικασία μπορεί να επεκταθεί στη δίωξη άλλων ειδών παραβάσεων, όπως η προσβολή των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, όπως φαίνεται να υποδηλώνουν πλείονες κρίσεις του Γενικού Δικαστηρίου στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, πρέπει να αναλυθεί διεξοδικά στο πλαίσιο των παρούσων προτάσεων.

64. Εξάλλου, από τη νομολογία του Γενικού Δικαστηρίου προκύπτει ότι η απόφαση περί κίνησης διοικητικής έρευνας δεν συνιστά βλαπτική πράξη κατά της οποίας δύναται να υποβληθεί διοικητική ένσταση και εν συνεχεία, ενδεχομένως, προσφυγή ακυρώσεως ενώπιον του δικαστή της Ένωσης³. Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από το γράμμα της επίμαχης διάταξης, *σκοπός της έρευνας είναι ακριβώς να παράσχει στην ΑΔΑ τη δυνατότητα να εξακριβώσει την ύπαρξη παράβασης των υποχρεώσεων που υπέχουν οι υπάλληλοι*, τούτο δε αποκλείει το ενδεχόμενο η διοίκηση να έχει διαμορφώσει στο στάδιο αυτό οριστική άποψη. Στο πλαίσιο αυτό, υπενθυμίζεται ότι ο ενδιαφερόμενος υπάλληλος απολαύει της αρχής του τεκμηρίου αθωότητας, η οποία επιτάσσει στη διοίκηση να παραμένει μετριοπαθής στις δηλώσεις της καθ' όλη τη διάρκεια της πειθαρχικής διαδικασίας. Σύμφωνα με τον σκοπό που υπομνήσθηκε ανωτέρω, το άρθρο 3 του παραρτήματος IX του ΚΥΚ επιβάλλει τη διενέργεια τέτοιας έρευνας ως προαπαιτούμενο κάθε πειθαρχικής διαδικασίας⁴.

² Απόφαση της 14ης Οκτωβρίου 2021, Bernaldo de Quirós κατά Επιτροπής (C-583/19 P, EU:C:2021:844, σκέψη 56).

³ Αποφάσεις της 13ης Μαρτίου 2003, Pessoa e Costa κατά Επιτροπής (T-166/02, EU:T:2003:73, σκέψη 59), και της 8ης Ιουλίου 2008, Franchet και Byk κατά Επιτροπής (T-48/05, EU:T:2008:257, σκέψη 367).

⁴ Απόφαση της 14ης Φεβρουαρίου 2017, Kerstens κατά Επιτροπής (T-270/16 P, EU:T:2017:74, σκέψεις 61 και 62).

65. Μολονότι τα θεσμικά όργανα διαθέτουν ευρεία διακριτική ευχέρεια όσον αφορά την κίνηση διοικητικής έρευνας, *πρέπει εντούτοις να υπάρχει εύλογη υπόνοια διάπραξης πειθαρχικού παραπτώματος*⁵. Με άλλα λόγια, τα θεσμικά όργανα πρέπει να διαθέτουν «αρχή αποδείξεως» σε βάρος του ενδιαφερομένου⁶. Προκειμένου να προστατεύονται τα δικαιώματα του υπαλλήλου, η διοίκηση πρέπει να βεβαιωθεί ότι διαθέτει, πριν κινήσει έρευνα, ενδείξεις που προμηνύουν ότι ο ενδιαφερόμενος παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τον ΚΥΚ και, πριν κινήσει πειθαρχική διαδικασία, στοιχεία αρκούντως συγκεκριμένα και ικανά να στηρίξουν τις υπόνοιές της. Πράγματι, η τήρηση της συγκεκριμένης απαίτησης για την κίνηση έρευνας φαίνεται να επιβάλλεται, δεδομένων των σοβαρών και ανεπανόρθωτων συνεπειών που ενδέχεται να επιφέρει η πειθαρχική διαδικασία⁷.

66. Με τις προτάσεις μου στην υπόθεση DD κατά FRA (C-587/21 P), επέστησα την προσοχή στον κίνδυνο προσβολής της τιμής και της επαγγελματικής υπόληψης του ενδιαφερόμενου υπαλλήλου. Στο πλαίσιο αυτό, επισήμανα ότι η διοίκηση υποχρεούνταν να εξακριβώσει το αληθές και τη σοβαρότητα των προσαπτόμενων στον ενδιαφερόμενο υπάλληλο πραγματικών περιστατικών προτού λάβει την απόφαση κίνησης της πειθαρχικής διαδικασίας. Προς στήριξη του συλλογισμού μου, μνημόνευσα πλείονες διατάξεις του παραρτήματος IX του ΚΥΚ –ήτοι το άρθρο 22, παράγραφος 2, το άρθρο 27 και το άρθρο 29– από τις οποίες συνάγεται σαφώς ότι ο νομοθέτης του ΚΥΚ είχε πλήρη επίγνωση των αρνητικών συνεπειών που η αδικαιολόγητη κίνηση πειθαρχικής διαδικασίας μπορούσε να έχει στην υπόληψη υπαλλήλου⁸.

67. Αφενός, πρέπει να προβλέπονται αυστηρές απαιτήσεις όσον αφορά το επίπεδο απόδειξης, λαμβανομένης υπόψη της αναγκαιότητας προστασίας των δικαιωμάτων του ενδιαφερόμενου υπαλλήλου. Αφετέρου, επισημαίνεται ότι οι διατάξεις που μνημονεύθηκαν στα ανωτέρω σημεία αφορούν κατάσταση στην οποία η καθαυτό πειθαρχική διαδικασία έχει ξεκινήσει, ενώ η υπό κρίση υπόθεση αφορά μάλλον το ζήτημα των ελάχιστων απαιτήσεων που δικαιολογούν την κίνηση διοικητικής έρευνας. Δεδομένου ότι σκοπός της διοικητικής έρευνας είναι ακριβώς να παράσχει στη διοίκηση τη δυνατότητα να εξακριβώσει την ύπαρξη παράβασης των υποχρεώσεων που υπέχουν οι υπάλληλοι, εκτιμώ ότι δεν δικαιολογείται η επιβολή των ίδιων απαιτήσεων στα δύο στάδια της διαδικασίας. Φαίνεται όμως εύλογο να αναγνωρίζεται κάποια διακριτική ευχέρεια στη διοίκηση κατά το αρχικό στάδιο της διαδικασίας. Το ζήτημα αυτό θα εξεταστεί επίσης διεξοδικά στο πλαίσιο των παρουσών προτάσεων.

β) Επί των υποχρεώσεων του υπαλλήλου η παράβαση των οποίων μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο διοικητικής έρευνας

68. Το πρώτο ζήτημα το οποίο πρέπει να εξεταστεί αφορά τις υποχρεώσεις του υπαλλήλου η παράβαση των οποίων μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο διοικητικής έρευνας. Όπως προεκτέθηκε, το άρθρο 86, παράγραφος 1, του ΚΥΚ κάνει λόγο για «υποχρεώσ[εις] που έχει αναλάβει υπάλληλος [...], *δυνάμει του* [...] [ΚΥΚ]» (η υπογράμμιση δική μου). Οι όροι που χρησιμοποιούνται σε όλες τις γλωσσικές αποδόσεις δεν καταλείπουν, κατά τη γνώμη μου, ουδεμία αμφιβολία ότι πρόκειται περί *των υποχρεώσεων που απορρέουν συγκεκριμένα από τον ΚΥΚ*. Το συμπέρασμα αυτό είναι εύλογο, καθότι οι κανόνες που διέπουν τη σχέση μεταξύ του υπαλλήλου και του θεσμικού οργάνου στο οποίο υπηρετεί έχουν κωδικοποιηθεί, ως επί το πλείστον, στον ΚΥΚ.

⁵ Απόφαση της 13ης Ιανουαρίου 2010, Α και Γ κατά Επιτροπής (F-124/05 και F-96/06, EU:F:2010:2, σκέψεις 173 και 188).

⁶ Απόφαση της 19ης Ιουνίου 2013, Goetz κατά Επιτροπής των Περιφερειών (F-89/11, EU:F:2013:83, σκέψη 185).

⁷ Απόφαση της 12ης Ιουλίου 2012, Επιτροπή κατά Νανόπουλου (T-308/10 P, EU:T:2012:370, σκέψη 150).

⁸ Βλ. σημεία 70 επ. των προτάσεών μου στην υπόθεση DD κατά FRA (C-587/21 P).

69. Μολονότι οι κανόνες δικαίου που ρυθμίζουν τη δημόσια διοίκηση απαντούν σε όλα τα επίπεδα της ιεραρχίας των κανόνων της έννομης τάξης της Ένωσης, εντούτοις ο ΚΥΚ συνιστά το βασικό κείμενο του καθεστώτος που εφαρμόζεται στους υπαλλήλους που εργάζονται στα θεσμικά όργανα της Ένωσης, καθόσον καθορίζει λεπτομερώς, μεταξύ άλλων, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους⁹. Το ίδιο ισχύει επίσης και για το ΚΛΠ, όσον αφορά το λοιπό προσωπικό της Ένωσης, ειδικότερα όταν το ΚΛΠ προβλέπει κατ' αναλογία εφαρμογή των διατάξεων του ΚΥΚ στο λοιπό προσωπικό, όπως συμβαίνει στην περίπτωση των άρθρων 11 έως 26α¹⁰.

70. Αντιθέτως, η άποψη ότι η διοίκηση της Ένωσης πρέπει να διώκει και άλλες παραβιάσεις του δικαίου, περιλαμβανομένου του εθνικού δικαίου περί διανοητικής ιδιοκτησίας, δεν με πείθει. Τούτο ισχύει κατά μείζονα λόγο καθότι, στην υπό κρίση υπόθεση, δεν είναι βέβαιο ότι οι επίμαχες παραβιάσεις του εθνικού δικαίου επισύρουν ποινικές συνέπειες¹¹, στοιχείο το οποίο θα ήγειρε ενδεχομένως το ζήτημα της δυνατότητας εφαρμογής του άρθρου 23 του ΚΥΚ, δυνάμει του οποίου οι υπάλληλοι και το λοιπό προσωπικό της Ένωσης υπέχουν υποχρέωση «τήρηση[ς] των νόμων και των αστυνομικών διατάξεων που ισχύουν», όπου περιλαμβάνεται και το ποινικό δίκαιο¹². Συγκεκριμένα, η άποψη αυτή δεν προσκρούει μόνο στο γράμμα του άρθρου 86, παράγραφος 2, του ΚΥΚ, αλλά και στο ίδιο το αντικείμενο του πειθαρχικού καθεστώτος, το οποίο αφορά αποκλειστικά και μόνον τη σχέση εργασίας μεταξύ του υπαλλήλου και του θεσμικού οργάνου. Είναι αληθές ότι το γεγονός αυτό δεν αποκλείει η άσκηση των αρμοδιοτήτων του υπαλλήλου να υπόκειται στην τήρηση ορισμένων κανόνων που δεν προβλέπονται ρητώς στον ΚΥΚ, με αποτέλεσμα η παράβασή τους να συνεπάγεται τη λήψη πειθαρχικών μέτρων.

71. Προς τούτο, είναι εντούτοις απαραίτητο οι ως άνω κανόνες να συνιστούν συστατικό τμήμα της νομικής πράξης που εγκαθιδρύει τη σχέση εργασίας, καθότι άλλως δεν θα είναι βέβαιο ότι δεσμεύουν τον υπάλληλο. Επιπλέον, πρέπει να πρόκειται περί κανόνων που εξειδικεύουν τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στα άρθρα 11 επ. του ΚΥΚ κατά τρόπο αρκούντως ακριβή, ώστε να διασφαλίζεται ότι ο υπάλληλος λαμβάνει γνώση αυτών και διασφαλίζει την πλήρη τήρησή τους. Φρονώ ότι η προσέγγιση αυτή είναι απαραίτητη, κατά μείζονα λόγο διότι τα άρθρα 11 επ. του ΚΥΚ έχουν αρκετά αφηρημένη και γενική διατύπωση, με συχνή χρήση μη προσδιορισμένων νομικών εννοιών, όπως ορθώς επισημαίνει ο αναιρεσείων. Αυτός ακριβώς είναι ο λόγος για τον οποίο το περιεχόμενο ορισμένων υποχρεώσεων του υπαλλήλου αναπτύσσεται και διευκρινίζεται σε κώδικες ορθής συμπεριφοράς που εκδίδουν τα θεσμικά όργανα¹³.

72. Το άρθρο 12 του ΚΥΚ, το οποίο βρίσκεται στο επίκεντρο της εξέτασης του Γενικού Δικαστηρίου, έχει ερμηνευθεί από τα δικαστήρια της Ένωσης υπό την έννοια ότι σκοπός του είναι να διασφαλίζει ότι, με τη συμπεριφορά τους, οι υπάλληλοι προβάλλουν μια εικόνα αξιοπρέπειας, η οποία συνάδει με την ιδιαιτέρως πρέπουσα και ευπόληπτη συμπεριφορά που αναμένεται από τα μέλη διεθνούς δημόσιας διοίκησης, και ότι η εν λόγω διάταξη συνιστά, όπως και τα άρθρα 11 και 21 του ΚΥΚ, μία από τις συγκεκριμένες εκφάνσεις του καθήκοντος πίστης που υπέχει κάθε υπάλληλος. Συγκεκριμένα, το καθήκον πίστης επιβάλλει στον ενδιαφερόμενο υπάλληλο όχι μόνο να απέχει από συμπεριφορές που θίγουν την αξιοπρέπεια του λειτουργήματος και τον σεβασμό που οφείλεται στο θεσμικό όργανο και στις αρχές του, αλλά και να επιδεικνύει, κατά μείζονα λόγο αν είναι υψηλόβαθμος, συμπεριφορά υπεράνω πάσης υποψίας, ούτως ώστε να διαφυλάσσεται η υφιστάμενη σχέση εμπιστοσύνης μεταξύ του εν λόγω θεσμικού οργάνου και του

⁹ Βλ., συναφώς, προτάσεις μου στην υπόθεση PV κατά Επιτροπής (C-640/20 P, EU:C:2022:736, σημείο 69).

¹⁰ Pilorge-Vrancken, J., *Le droit de la fonction publique de l'Union européenne*, Bruylant, Namur, 2017, σ. 248.

¹¹ Συγκεκριμένα, δεν προκύπτει από τη δικογραφία αν η προσβολή των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, όπως ρυθμίζονται από την αυστριακή νομοθεσία, τιμωρείται από το ποινικό δίκαιο ή αν η νομοθεσία αυτή εμπίπτει στη δημόσια τάξη.

¹² Βλ., συναφώς, προτάσεις μου στην υπόθεση PV κατά Επιτροπής (C-640/20 P, EU:C:2022:736, σημείο 77).

¹³ Pilorge-Vrancken, J., *Le droit de la fonction publique de l'Union européenne*, Bruylant, Namur 2017, σ. 169.

ιδίου¹⁴. Παρά τη χρησιμότητά της για την κατανόηση της έννοιας της επίμαχης διάταξης, η προεκτεθείσα νομολογία δεν μπορεί να υποκαταστήσει τις εργασιακές υποχρεώσεις που το θεσμικό όργανο καθορίζει επακριβώς με εσωτερικές νομικές πράξεις.

73. Συγκεκριμένα, ο καθορισμός των υποχρεώσεων υπαλλήλου απαιτεί αυξημένο βαθμό ακρίβειας για την πρόληψη του κινδύνου καταχρηστικών συμπεριφορών εκ μέρους της διοίκησης. Λαμβανομένης υπόψη της εξουσίας που η διοίκηση διαθέτει για τη λήψη πειθαρχικών μέτρων έναντι του υπαλλήλου, *ο υπάλληλος πρέπει να έχει την ευχέρεια να ζητήσει τον δικαστικό έλεγχο τέτοιων μέτρων*. Συναφώς, επισημαίνεται ότι, μολονότι δεν θεωρείται ως βλαπτική πράξη κατά την έννοια του άρθρου 91 του ΚΥΚ, η απόφαση κίνησης πειθαρχικής διαδικασίας μπορεί εντούτοις να προσβληθεί παρεμπιπτόντως στο πλαίσιο ενδίκου βοηθήματος κατά τελικής πειθαρχικής απόφασης βλαπτικής για τον υπάλληλο¹⁵.

74. Επιπλέον, από τη νομολογία προκύπτει ότι το γεγονός ότι η πειθαρχική διαδικασία περατώθηκε χωρίς να επιβληθεί πειθαρχική κύρωση στον εμπλεκόμενο υπάλληλο δεν εμποδίζει τον δικαστή της Ένωσης να ασκήσει έλεγχο επί της νομιμότητας της απόφασης περί κινήσεως πειθαρχικής διαδικασίας κατά του ενδιαφερομένου¹⁶. Το δικαίωμα σε αποτελεσματική ένδικη προστασία, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη, θα εθίγετο σοβαρά, όμως, εάν ο δικαστής της Ένωσης δεν ήταν σε θέση να *εξακριβώσει ο ίδιος αν ο ενδιαφερόμενος υπάλληλος παρέβη όντως τις υποχρεώσεις που υπέχει από τον ΚΥΚ, όπως εξειδικεύονται, ενδεχομένως με εσωτερικές νομικές πράξεις*. Επομένως, ο εκ των προτέρων και αρκούντως λεπτομερής καθορισμός των υποχρεώσεων του υπαλλήλου συμβάλλει στη διασφάλιση αποτελεσματικής ένδικης προστασίας.

75. Στην υπό κρίση υπόθεση, επισημαίνεται ότι, στη σκέψη 16 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε ότι *σκοπός της έρευνας ήταν να εξακριβωθεί αν συνέτρεξε παράβαση του ΚΥΚ ή προσβολή του δικαιώματος διανοητικής ιδιοκτησίας*. Συναφώς, διαπιστώνω ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν αποφαινεται ούτε επί του πεδίου εφαρμογής του άρθρου 86, παράγραφος 2, του ΚΥΚ ούτε επί του ενδεχομένου η συγκεκριμένη διάταξη να αποκλείει κάθε δυνατότητα δίωξης των παραβάσεων του δικαίου διανοητικής ιδιοκτησίας στο πλαίσιο πειθαρχικής διαδικασίας, όπως προεκτέθηκε. Μολονότι το Γενικό Δικαστήριο παραπέμπει στα άρθρα 11, 12 ή 21 του ΚΥΚ, εντούτοις αναγνωρίζει το ίδιο, στη σκέψη 65 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η «λογοκλοπή» δεν μνημονεύεται, ως παράνομη συμπεριφορά, στις εν λόγω διατάξεις. Επομένως, από τη συλλογιστική του Γενικού Δικαστηρίου δεν καθίσταται σαφές αν ο αναιρεσείων κατηγορείται για προσβολή των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, όπως ρυθμίζονται από το αυστριακό δίκαιο, ή για παράβαση των υποχρεώσεων που υπέχει από τον ΚΥΚ.

76. Εξάλλου, επισημαίνεται ότι, στις σκέψεις 66 επ. της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο εξετάζει αν η συμπεριφορά του αναιρεσείοντος μπορούσε να θίξει την αξιοπρέπεια του λειτουργήματός του, κατά το άρθρο 12 του ΚΥΚ. Εντούτοις, η συλλογιστική που προκύπτει από τη σκέψη 68 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης δεν αναδεικνύει τη νομική πράξη στην οποία το Γενικό Δικαστήριο βασίζει το συγκεκριμένο συμπέρασμα. Αντιθέτως, το Γενικό Δικαστήριο αναπτύσσει γενικού χαρακτήρα παρατηρήσεις σχετικά με την έννοια της

¹⁴ Πρβλ. αποφάσεις της 15ης Μαΐου 1997, N κατά Επιτροπής (T-273/94, EU:T:1997:71, σκέψεις 127 και 129), η οποία επικυρώθηκε κατόπιν αναιρέσεως με τη διάταξη της 16ης Ιουλίου 1998, N κατά Επιτροπής (C-252/97 P, EU:C:1998:385), και της 19ης Μαΐου 1999, Connolly κατά Επιτροπής (T-34/96 και T-163/96, EU:T:1999:102, σκέψεις 124, 127 και 128).

¹⁵ Αποφάσεις της 13ης Μαρτίου 2003, Pessoa e Costa κατά Επιτροπής (T-166/02, EU:T:2003:73, σκέψη 37), και της 8ης Ιουλίου 2008, Franchet και Byk κατά Επιτροπής (T-48/05, EU:T:2008:257, σκέψη 340).

¹⁶ Απόφαση της 13ης Ιανουαρίου 2010, A και G κατά Επιτροπής (F-124/05 και F-96/06, EU:F:2010:2, σκέψη 352).

«λογοκλοπής» στους τομείς της τέχνης και της λογοτεχνίας και προσάπτει, εν συνεχεία, στον αναιρεσειόντα ότι επέδειξε έλλειψη επαγγελματισμού. Η παράλειψη ακριβούς προσδιορισμού της υποχρέωσης που παρέβη ο αναιρεσειών οδηγεί στην υπόθεση ότι το ζήτημα είναι, στην πραγματικότητα, η επιβολή κύρωσης για την προσβολή δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.

77. Στη σκέψη 70 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο στηρίζεται στον βαθμό του υπαλλήλου καθώς και στο γεγονός ότι ο υπάλληλος κατείχε θέση ευθύνης, ο δε FRA του είχε αναθέσει το καθήκον διενέργειας νομικών ερευνών και αναλύσεων και παροχής συμβουλών σχετικά με την κατάρτιση πολιτικών. Παρά ταύτα, το Γενικό Δικαστήριο δεν μνημονεύει συγκεκριμένη διάταξη, του ΚΥΚ ή των εσωτερικών νομικών πράξεων του FRA, διαπιστώνει όμως ότι η παράλειψη μνείας των πηγών ενός εγγράφου αντιβαίνει στις απαιτήσεις του άρθρου 12 του ΚΥΚ. Η παράλειψη αυτή είναι σημαντική κατά μείζονα λόγο διότι οι επαγγελματικές συνέπειες για τον αναιρεσειόντα υπήρξαν σοβαρές. Υπενθυμίζεται ότι η πειθαρχική διαδικασία κατέληξε στην επιβολή κύρωσης παύσης, η οποία επιβάλλεται μόνο στις σοβαρότερες περιπτώσεις¹⁷.

78. Στη σκέψη 72 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο παραπέμπει στους «εσωτερικούς κανόνες περί σύνταξης και παρουσίασης των αποτελεσμάτων», χωρίς εντούτοις να διευκρινίζει τη νομική ισχύ του εν λόγω εγγράφου στην εσωτερική έννομη τάξη του FRA. Το Γενικό Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η σημασία της μνείας των πηγών απορρέει σαφώς από τους εν λόγω κανόνες. Εντούτοις, *το Γενικό Δικαστήριο δεν παραθέτει το ακριβές γράμμα του επίμαχου κανόνα και δεν διευκρινίζει αν κάθε παράβαση των εν λόγω κανόνων επισύρει αυτομάτως πειθαρχικές ποινές*. Βάσει της αυστηρής ερμηνείας που προέκρινε το Γενικό Δικαστήριο, φαίνεται ότι συντρέχει τέτοια περίπτωση. Πάντως, για να μπορεί ένα τέτοιο έγγραφο να συνιστά τη νομική βάση για τη λήψη των τέτοιων μέτρων έναντι του υπαλλήλου, η νομική ισχύς του πρέπει να αποσαφηνίζεται επακριβώς, πλην όμως είναι σαφές ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν προέβη στην αποσαφήνιση αυτή.

79. Αντιθέτως, το Γενικό Δικαστήριο φαίνεται να στηρίζεται στη φύση της θέσης του αναιρεσειόντος, η οποία συνεπάγεται, κατά το Γενικό Δικαστήριο, ότι ο αναιρεσειών έχει οπωσδήποτε επίγνωση της φερόμενης παράβασης των υποχρεώσεων του που απορρέουν από τον ΚΥΚ. Δεδομένου ότι *ο ως άνω συλλογισμός φαίνεται ότι προορίζεται να απαλλάξει το Γενικό Δικαστήριο από την υποχρέωση επακριβούς προσδιορισμού της προέλευσης της επίμαχης υποχρέωσης*, φρονώ ότι η συλλογιστική που εκτίθεται στις σκέψεις 53 έως 76 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης δεν είναι συνεπής. Επομένως, εκτιμώ ότι η επίκριση του αναιρεσειόντος με την οποία βάλλει κατά της προσέγγισης που ακολούθησε το Γενικό Δικαστήριο είναι δικαιολογημένη.

80. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, διαπιστώνεται, στο παρόν στάδιο της ανάλυσης, ότι *το Γενικό Δικαστήριο δεν επισήμανε ότι μόνον οι παραβάσεις υποχρεώσεων του υπαλλήλου που απορρέουν από τον ΚΥΚ μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο διοικητικής έρευνας*. Το Γενικό Δικαστήριο όφειλε να εξηγήσει ότι το γεγονός αυτό δεν αποκλείει τη δυνατότητα επέκτασης της διοικητικής έρευνας σε προσβολές δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, εφόσον

¹⁷ Pilorge-Vrancken, J., *Le droit de la fonction publique de l'Union européenne*, Bruylant, Namur 2017, σ. 225.

η τήρηση των εν λόγω κανόνων περιλαμβάνεται στις υποχρεώσεις του υπαλλήλου, στοιχείο το οποίο πρέπει, εντούτοις, να προβλέπεται ρητώς στις νομικές πράξεις που ρυθμίζουν τη σχέση εργασίας μεταξύ του υπαλλήλου και του θεσμικού οργάνου στο οποίο υπηρετεί¹⁸.

81. Το Γενικό Δικαστήριο δεν αποφάνθηκε, όμως, σχετικά με τη νομική φύση των προμνησθέντων «εσωτερικών κανόνων περί σύνταξης και παρουσίας των αποτελεσμάτων», οι οποίοι επιβάλλουν την υποχρέωση μνείας των πηγών ενός εγγράφου. Στο μέτρο που το Γενικό Δικαστήριο δεν λαμβάνει υπόψη τις απαιτήσεις του υπαλληλικού δικαίου, και ειδικότερα την αναγκαιότητα ο υπάλληλος να έχει επίγνωση του περιεχομένου των υποχρεώσεων του έναντι του θεσμικού οργάνου στο οποίο υπηρετεί, προτού κινηθεί εις βάρος του πειθαρχική διαδικασία, η συλλογιστική του Γενικού Δικαστηρίου ενέχει, κατά τη γνώμη μου, πλάνη περί το δίκαιο.

γ) Επί της απαιτήσεως να υφίσταται «αρχή αποδείξεως» για την κίνηση διοικητικής έρευνας

82. Ένα άλλο νομικό ζήτημα το οποίο πρέπει να εξεταστεί αφορά την απαίτηση να υφίσταται «αρχή αποδείξεως» που να δικαιολογεί την κίνηση διοικητικής έρευνας. Όπως παρατήρησα κατά την περιγραφή του κανονιστικού πλαισίου που διέπει τη διοικητική έρευνα, πρέπει να υπάρχει *εύλογη υπόνοια διάπραξης πειθαρχικού παραπτώματος*. Προτού κινήσει έρευνα, η διοίκηση πρέπει να βεβαιώνεται ότι διαθέτει *ενδείξεις που προμηνύουν ότι ο ενδιαφερόμενος παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τον ΚΥΚ*. Για τους λόγους που προεκτέθηκαν, πρέπει να αναγνωρίζεται στη διοίκηση κάποια διακριτική ευχέρεια κατά το αρχικό στάδιο της διαδικασίας¹⁹. Τέλος, εξυπακούεται ότι πρέπει να εξετάζεται, σε κάθε επιμέρους περίπτωση, αν πληρούνται οι προϋποθέσεις για την κίνηση διοικητικής έρευνας.

83. Στην υπό κρίση υπόθεση, ο αναιρεσείων προβάλλει ότι δεν υφίσταται αρχή αποδείξεως που να δικαιολογεί την κίνηση της έρευνας που διενεργήθηκε εις βάρος του. Συναφώς, επισημαίνεται, αφενός, ότι, πράγματι, το Γενικό Δικαστήριο δεν αποφάνθηκε ούτε επί του πεδίου εφαρμογής του άρθρου 86, παράγραφος 2, του ΚΥΚ ούτε επί του ενδεχομένου η συγκεκριμένη διάταξη να αποκλείει κάθε δυνατότητα δίωξης της προσβολής των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας στο πλαίσιο πειθαρχικής διαδικασίας. Εάν, όμως, το Γενικό Δικαστήριο είχε αποφανθεί επί του ζητήματος αυτού, θα μπορούσε να αποκλειστεί η ύπαρξη αρχής αποδείξεως που να δικαιολογεί την κίνηση έρευνας, τουλάχιστον όσον αφορά την παραβίαση του αυστριακού δικαίου περί δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.

84. Συγκεκριμένα, όπως ορθώς επισημαίνει ο αναιρεσείων, *η έννοια της «αρχής αποδείξεως» προϋποθέτει, κατά λογική αναγκαιότητα, έναν νομικό χαρακτηρισμό*. Για τον λόγο αυτόν, το Γενικό Δικαστήριο όφειλε να διαπιστώσει ότι ο FRA είχε παραβεί τους κανόνες του πειθαρχικού καθεστώτος δεδομένου ότι το άρθρο 86, παράγραφος 2, του ΚΥΚ δεν επιτρέπει, κατ' αρχήν, τη δίωξη της προσβολής των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. Η απουσία τέτοιας

¹⁸ Δεν αποκλείω το ενδεχόμενο η προστασία των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας να μπορεί να συνδεθεί με τις «υποχρεώσεις που υπέχει ο υπάλληλος από τον ΚΥΚ», εφόσον η σύνδεση αυτή πραγματοποιείται με νομικά ορθό τρόπο, για παράδειγμα μέσω εσωτερικών πράξεων του οργανισμού ικανών να παράγουν τα αναγκαία δεσμευτικά αποτελέσματα. Στην υπό κρίση υπόθεση παρατηρώ, πρώτον, ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν εξακρίβωσε τη νομική ισχύ των «εσωτερικών κανόνων περί σύνταξης και παρουσίας των αποτελεσμάτων» που εφάρμοσε ο FRA και, δεύτερον, ότι οι εν λόγω εσωτερικοί κανόνες υπενθυμίζουν απλώς και μόνο στον υπάλληλο την αναγκαιότητα να λαμβάνει υπόψη ορισμένες απαιτήσεις, ως επί το πλείστον υφολογικού χαρακτήρα, κατά τη σύνταξη κειμένων (περιλαμβανομένης της απαίτησης «επαλήθευσης και προσθήκης παραπομπών σε σχετικές παλαιότερες εργασίες»), χωρίς εντούτοις να ανάγουν το σύνολο των εν λόγω απαιτήσεων σε «υποχρέωση απορρέουσα από τον ΚΥΚ», η παράβαση της οποίας θα είχε αναμφίβολα ως αποτέλεσμα την κίνηση πειθαρχικής διαδικασίας. Τρίτον, επισημαίνεται ότι δεν γίνεται οποιαδήποτε ρητή μνεία στα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας.

¹⁹ Βλ. σημείο 67 των παρουσών προτάσεων.

διαπίστωσης καταδεικνύει ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν εξέτασε προσηκόντως τη νομιμότητα της κίνησης της διαδικασίας έρευνας εις βάρος του αναιρεσειόντος, τούτο δε συνιστά πλάνη εκτίμησης.

85. Αφετέρου, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το Γενικό Δικαστήριο επικέντρωσε την εξέτασή του στις προβαλλόμενες από τον FRA παραβάσεις των υποχρεώσεων που απορρέουν από τον ΚΥΚ. Ειδικότερα, το Γενικό Δικαστήριο παρέπεμψε στα άρθρα 11, 12 ή 21 του ΚΥΚ και έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στο άρθρο 12 του ΚΥΚ προκειμένου να εξακριβώσει αν υπήρχαν επαρκείς ενδείξεις ώστε να διαπιστωθεί ότι η συμπεριφορά του αναιρεσειόντος ήταν ικανή να θίξει την αξιοπρέπεια του λειτουργήματός του. Εντούτοις, όπως προεκτέθηκε, το Γενικό Δικαστήριο δεν εξέτασε τη νομική ισχύ των «εσωτερικών κανόνων περί σύνταξης και παρουσίας των αποτελεσμάτων» και αν η παράβαση των εν λόγω κανόνων αρκούσε για να δικαιολογηθεί η κίνηση έρευνας εις βάρος του αναιρεσειόντος. Μια τέτοια προσέγγιση ήταν αναγκαία κατά μείζονα λόγο διότι το άρθρο 12 του ΚΥΚ είναι διατυπωμένο με μάλλον γενικούς όρους και περιέχει μη προσδιορισμένες νομικές έννοιες. Το γεγονός ότι η απορρέουσα από τον ΚΥΚ υποχρέωση την οποία ο αναιρεσιών φέρεται να παρέβη δεν προσδιορίστηκε επακριβώς καταδεικνύει, κατά τη γνώμη μου, ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν εξέτασε επιμελώς αν πληρούνταν οι προϋποθέσεις για την κίνηση τέτοιας έρευνας εκ μέρους του FRA.

86. Κατ' εμέ, ακόμη και η αναγνώριση κάποιας εξουσίας εκτίμησης δεν απαλλάσσει τη διοίκηση από *την υποχρέωση να καταδείξει ότι υπάρχουν επαρκή αποδεικτικά στοιχεία για παράλειψη υποχρεώσεων*. Συγκεκριμένα, όσο σοβαρότερη είναι η κατηγορία εις βάρος του υπαλλήλου τόσο πιο σημαντική είναι η εκπλήρωση της συγκεκριμένης υποχρέωσης. Βεβαίως, τούτο ισχύει κατά μείζονα λόγο για *την υποχρέωση εκ των προτέρων προσδιορισμού του αντικειμένου της έρευνας με όσο το δυνατόν ακριβέστερο τρόπο*, λαμβανομένου υπόψη του κινδύνου προσβολής της τιμής και της επαγγελματικής υπόληψης του ενδιαφερόμενου υπαλλήλου. Ο σεβασμός των δικαιωμάτων άμυνας καθώς και της ασφάλειας δικαίου επιτάσσει ο υπάλληλος να είναι σε θέση να κατανοήσει την καταγγελία που διατυπώνεται εις βάρος του και να προσκομίσει απαλλακτικά στοιχεία²⁰.

87. Εντούτοις, φαίνεται ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν έλαβε υπόψη τις σκέψεις αυτές στο πλαίσιο της απόφασής του. Τουναντίον, φαίνεται ότι το Γενικό Δικαστήριο έκανε δεκτή την άποψη του FRA χωρίς να εκτιμήσει τα πραγματικά περιστατικά υπό το πρίσμα των κανόνων του πειθαρχικού καθεστώτος. Ως εκ τούτου, στο μέτρο που το Γενικό Δικαστήριο δεν έλαβε υπόψη τις απαιτήσεις όσον αφορά το επίπεδο απόδειξης, οι οποίες προβλέπονται στο άρθρο 86, παράγραφος 2, του ΚΥΚ, προκειμένου να δικαιολογήσει την κίνηση διοικητικής έρευνας, πρέπει να θεωρηθεί ότι η συλλογιστική του ενέχει πλάνη περί το δίκαιο.

δ) Επί της υποχρέωσης προσδιορισμού των διατάξεων η παράβαση των οποίων προσάπτεται στον υπάλληλο

88. Εν συνεχεία πρέπει να εξεταστεί αν η διοίκηση οφείλει να προσδιορίζει, κατά την κίνηση διοικητικής έρευνας, τις συγκεκριμένες διατάξεις του ΚΥΚ τις οποίες παρέβη ο υπάλληλος. Το ζήτημα αυτό συνδέεται με την εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου, στη σκέψη 106 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι τα άρθρα 1 και 2 του παραρτήματος ΙΧ του ΚΥΚ δεν επιβάλλουν τέτοια υποχρέωση.

²⁰ Tomac, J., «Régime disciplinaire», σε Giacobbo, V., Perillo, E., και Picod, F., *Statut de la fonction publique de l'Union européenne: commentaire article par article*, Bruylant, Namur, 2017, σ. 331, που υπενθυμίζει την αναγκαιότητα τήρησης των διαδικαστικών εγγυήσεων στο πλαίσιο πειθαρχικής διαδικασίας.

89. Εντούτοις, φρονώ ότι η εκτίμηση αυτή δεν επαρκεί, αφ' εαυτής, για να απαλλάξει τη διοίκηση από την υποχρέωση να ενημερώσει τον ενδιαφερόμενο υπάλληλο, με όσο το δυνατόν ακριβέστερο τρόπο, σχετικά με το αντικείμενο της έρευνας και ιδίως σχετικά με τις εις βάρος του κατηγορίες. Προκειμένου να δοθεί απάντηση στο συγκεκριμένο ερώτημα είναι απαραίτητο οι διατάξεις του πειθαρχικού καθεστώτος να συνεκτιμηθούν στο σύνολό τους. Από την εξέταση των εν λόγω διατάξεων προκύπτει ότι, προτού κινήσει έρευνα, η διοίκηση πρέπει να διαθέτει επαρκείς ενδείξεις που να προμηνύουν ότι ο ενδιαφερόμενος παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τον ΚΥΚ. Δεδομένου ότι η έννοια της «αρχής αποδείξεως» προϋποθέτει έναν νομικό χαρακτηρισμό, μπορεί ευλόγως να θεωρηθεί ότι *η διοίκηση πρέπει επίσης να έχει κάποιον βαθμό βεβαιότητας όσον αφορά τις διατάξεις που, κατ' αυτήν, παρέβη ο υπάλληλος*. Με άλλα λόγια, φαίνεται αδιανόητο να μπορεί η διοίκηση να κινήσει έρευνα χωρίς να έχει τουλάχιστον κάποια αμυδρή εικόνα ως προς τις διατάξεις που εφαρμόζονται στη συγκεκριμένη περίπτωση. Βεβαίως, τούτο δεν αποκλείει το ενδεχόμενο η διοίκηση να υποχρεωθεί να μεταβάλει στη συνέχεια τη νομική άποψή της, ανάλογα με τις πληροφορίες που απέκτησε κατά τη διάρκεια της έρευνας, όμως κανένα στοιχείο δεν υποδεικνύει ότι τούτο συνέβη εν προκειμένω.

90. Ομοίως, στη σκέψη 106 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο υπενθύμισε ότι, κατά τη νομολογία του, η μη ρητή μνεία, κατά την κίνηση της πειθαρχικής διαδικασίας, των διατάξεων του ΚΥΚ τις οποίες έγινε τελικώς δεκτό ότι παρέβη ο υπάλληλος δεν θίγει την άμυνα του ενδιαφερόμενου υπαλλήλου ή του μέλους του λοιπού προσωπικού εάν μέσω των αιτιάσεων που διατυπώθηκαν κατά την κίνηση της εν λόγω διαδικασίας κατέστη δυνατόν για αυτόν να γνωρίζει επακριβώς τις διατάξεις που η διοίκηση του προσάπτει ότι παρέβη. Το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι η συγκεκριμένη λύση ισχύει, *a fortiori*, για τις αποφάσεις περί κίνησης έρευνας. Πάντως, *φρονώ ότι η προμνησθείσα νομολογία δεν αναιρεί τις σκέψεις που προεκτέθηκαν σχετικά με την προστασία των δικαιωμάτων άμυνας του υπαλλήλου*, καθότι αφορά συγκεκριμένη περίπτωση, ήτοι εκείνη στην οποία, μολονότι δεν ενημερώθηκε ρητώς για τις παραβάσεις που του προσήφθησαν, ο ενδιαφερόμενος υπάλληλος είναι τουλάχιστον σε θέση να αντιληφθεί τις διατάξεις περί των οποίων πρόκειται.

91. Εν αντιθέσει προς την υπόθεση Rasmussen κατά Επιτροπής (T-203/03), που αφορούσε ψευδείς δηλώσεις του υπαλλήλου, οι οποίες ορθώς θεωρήθηκαν ως συμπεριφορά ικανή να θίξει την αξιοπρέπεια του λειτουργήματός του, κατά την έννοια του άρθρου 12 του ΚΥΚ, η υπό κρίση υπόθεση αφορά περίπτωση στην οποία μέλος του λοιπού προσωπικού δεν μνημόνευσε τις πηγές ενός εγγράφου. Συναφώς, διαπιστώνεται ότι οι απόψεις των διαδίκων δίστανται σαφώς όσον αφορά την ύπαρξη σχετικής δεσμευτικής υποχρέωσης. Λαμβανομένης υπόψη της διαπίστωσης αυτής, φρονώ ότι η δυνατότητα εφαρμογής ορισμένων εκ των επίμαχων διατάξεων του ΚΥΚ δεν είναι τόσο σαφής όσο εκτιμά το Γενικό Δικαστήριο.

92. Ειδικότερα, το γεγονός ότι ο FRA θεμελίωσε την έρευνα που κίνησε εις βάρος του αναιρεσιζήτοντος σε παράβαση των διατάξεων του αυστριακού δικαίου περί πνευματικής ιδιοκτησίας και, συγχρόνως, πλειόνων διατάξεων του ΚΥΚ καταδεικνύει ότι ο FRA δεν ήταν βέβαιος για τον νομικό χαρακτηρισμό των φερόμενων παραβάσεων. Εάν γίνει δεκτό ότι η ως άνω υπόθεση είναι ορθή, *δεν φαίνεται εύλογο να απαιτείται από τον ενδιαφερόμενο υπάλληλο να προβεί ο ίδιος στον αναγκαίο νομικό χαρακτηρισμό, αφ' ης στιγμής το συγκεκριμένο καθήκον αποτελεί αποκλειστική ευθύνη του οργανισμού*. Για τους λόγους αυτούς, εκτιμώ ότι η νομολογία στην οποία παρέπεμψε το Γενικό Δικαστήριο δεν έχει εφαρμογή στην υπό κρίση υπόθεση.

93. Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι πρέπει να απορριφθεί η συλλογιστική που ανέπτυξε το Γενικό Δικαστήριο προς στήριξη της θέσης ότι η διοίκηση δεν υποχρεούται να προσδιορίζει, κατά την κίνηση διοικητικής έρευνας, τις συγκεκριμένες διατάξεις του ΚΥΚ τις οποίες, κατά τη

διοίκηση, παρέβη ο υπάλληλος. Όπως επισήμανα στο πλαίσιο της ανάλυσής μου, *η επιβολή τέτοιας υποχρέωσης καθίσταται αναγκαία για τη διασφάλιση της προστασίας των δικαιωμάτων άμυνας του ενδιαφερόμενου υπαλλήλου στο πλαίσιο της πειθαρχικής διαδικασίας, καθώς και αποτελεσματικού δικαστικού ελέγχου από τον δικαστή της Ένωσης.*

94. Μολονότι είναι απαραίτητο να παρέχεται στη διοίκηση κάποια διακριτική ευχέρεια, ειδικότερα κατά το αρχικό στάδιο της διαδικασίας, λαμβανομένης υπόψη της ενδεχόμενης αβεβαιότητας όσον αφορά τα πραγματικά περιστατικά, τούτο δεν συνεπάγεται ότι η διοίκηση μπορεί να απαλλαχθεί από *την υποχρέωση συνεκτίμησης του συμφέροντος του υπαλλήλου να μην υποστεί παράνομες διώξεις ικανές να θίξουν την επαγγελματική υπόληψή του.* Αντιθέτως, η διοίκηση φέρει μεγάλη ευθύνη όταν αποφασίζει την κίνηση ή μη έρευνας. Κατά τη γνώμη μου, η αναγνώριση στη διοίκηση του δικαιώματος να διενεργήσει τέτοια έρευνα εις βάρος υπαλλήλου, χωρίς ο υπάλληλος να γνωρίζει επακριβώς τι του προσάπτεται, και τούτο ενδεχομένως επ' αόριστον, θα οδηγούσε σε αυθαιρεσία. Τούτο θα είχε ως αποτέλεσμα να πλανώνται εις βάρος του υπαλλήλου γενικές υποψίες, τις οποίες ο υπάλληλος δεν θα μπορούσε να αντικρούσει. Φρονώ ότι τέτοια προσέγγιση δεν είναι συμβατή με τις διαδικαστικές εγγυήσεις που προβλέπονται στο δίκαιο της Ένωσης.

95. Είναι αληθές ότι το άρθρο 3 του παραρτήματος ΙΧ του ΚΥΚ προβλέπει το δικαίωμα ακρόασης του υπαλλήλου στο πέρας της έρευνας, στοιχείο το οποίο συνεπάγεται, κατ' αρχήν, τη δυνατότητα να λάβει γνώση όλων των εις βάρος του κατηγοριών και να προβάλει επιχειρήματα άμυνας. Εντούτοις, εκτιμώ ότι, λαμβανομένων υπόψη των κινδύνων που μνημονεύθηκαν ανωτέρω, δεν θα ήταν αποδεκτό να απαιτείται από τον υπάλληλο να αναμένει το πέρας της έρευνας προκειμένου να γνωρίζει μετά βεβαιότητας τις παραβάσεις που του προσάπτονται. Αντιθέτως, η ασφάλεια δικαίου διασφαλίζεται καλύτερα εάν ο ενδιαφερόμενος υπάλληλος ενημερωθεί για τις παραβάσεις που του προσάπτονται όσο το δυνατόν νωρίτερα και με όσο το δυνατόν μεγαλύτερη ακρίβεια. *Τούτο προϋποθέτει, κατά λογική αναγκαιότητα, οι εφαρμοστέες διατάξεις του ΚΥΚ να γνωστοποιούνται στον ενδιαφερόμενο υπάλληλο κατά το αρχικό στάδιο της διαδικασίας.* Τούτο είναι αναγκαίο κατά μείζονα λόγο όταν οι περιστάσεις είναι σχετικά απλές, όπως στην υπό κρίση υπόθεση, και δεν απαιτείται ιδιαίτερη αποσαφήνιση των πραγματικών περιστατικών.

96. Μολονότι το Γενικό Δικαστήριο φαίνεται να συμμερίζεται τις ως άνω σκέψεις, στη σκέψη 104 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, στηρίχθηκε εντούτοις τελικώς σε μη βάσιμη συλλογιστική προκειμένου να αποφύγει να εξετάσει τον νομότυπο χαρακτήρα της κίνησης της έρευνας. Συγκεκριμένα, *το Γενικό Δικαστήριο δεν εξακρίβωσε αν ο FRA είχε προσδιορίσει προσηκόντως τις εφαρμοστέες στην υπό κρίση υπόθεση διατάξεις του ΚΥΚ.* Το Γενικό Δικαστήριο παρέπεμψε μόνο στην προμνησθείσα νομολογία προκειμένου να δικαιολογήσει το γεγονός ότι ο FRA δεν μνημόνευσε το άρθρο 21 του ΚΥΚ στην απόφαση περί κίνησης διοικητικής έρευνας σχετικά με τη συμπεριφορά του αναιρεσειόντος, μολονότι η εν λόγω νομολογία ήταν αλυσιτελής. Ως εκ τούτου, για τον σκοπό της εξέτασης του τετάρτου λόγου αναιρέσεως, πρέπει να θεωρηθεί ότι η συλλογιστική του Γενικού Δικαστηρίου ενέχει πλάνη περί το δίκαιο.

3. Ενδιάμεσο συμπέρασμα

97. Οι περιπτώσεις πλάνης περί το δίκαιο στις οποίες υπέπεσε το Γενικό Δικαστήριο και οι οποίες εξακριβώθηκαν στο πλαίσιο της ανάλυσης που περιέχεται στις παρούσες προτάσεις μπορούν να συνοψισθούν ως ακολούθως. Πρώτον, το Γενικό Δικαστήριο δεν έλαβε υπόψη το γεγονός ότι, κατ' αρχήν, αντικείμενο διοικητικής έρευνας μπορούν να αποτελέσουν μόνον οι παραβάσεις υποχρεώσεων που απορρέουν από τον ΚΥΚ. Δεύτερον, το Γενικό Δικαστήριο δεν έλαβε υπόψη

τις απαιτήσεις σχετικά με το επίπεδο απόδειξης που προβλέπονται στο άρθρο 86, παράγραφος 2, του ΚΥΚ προκειμένου να δικαιολογείται η κίνηση διοικητικής έρευνας. Τρίτον, το Γενικό Δικαστήριο δεν έλαβε υπόψη το γεγονός ότι η διοίκηση οφείλει να προσδιορίζει, στο εν λόγω στάδιο της διαδικασίας, τις συγκεκριμένες διατάξεις του ΚΥΚ τις οποίες παρέβη ο ενδιαφερόμενος υπάλληλος.

VI. Πρόταση

98. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, προτείνω στο Δικαστήριο να κρίνει βάσιμο τον τέταρτο λόγο αναιρέσεως.